

ГОДИНА VIII.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 11.

УРЕЂУЈЕ А. ХАДИЋ.

Излази свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Претплата се шаље администрацији „Позоришта“, у матичном стану, у Новоме Саду.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ.

(Наставак)

Како се у првој половини рачунске (1880.) године, која својом привредом треба да издржи $\frac{2}{3}$ године, показала разлика у 4733,63 динара, како се у добу извршених мера штедљивости потпуно знало, да до краја октобра неће ући у касу буџетске суме

а) наплата дуга у	6.000
б) доходак од представе „Жизнь за царя“	5.000
в) доходци од игранака, уштеда, ванредних представа, итд. у	10.362

свега дин. 21.362

како је настала летња, незарадљива сезона, то је (с погледом на поменуте постигнуте уштеде) учињена ревизија буџета и утврђен овај

БУЏЕТ

за време од 1. маја до краја октобра 1880.

A. Примање:

1. Државна помоћ (за шест месеца)	14.610.
2. Помоћ Његовог Височанства . .	1.584.
3. Претплата на седишта и ложе .	3.790.
4. Представе изван претплате (30 по предрачууну, дано 13, остало још 17. Како је овобиљо немогућно дати за 6 месеца, то је стављено само шест по $692\frac{2}{3}$ — место 720 динара по буџету —)	4.156.
5. Представе у претплати (по буџету било их 115. Дано до краја априла 71. До половине јуна стављено 18, а у септембру и октобру узето 24. На 18 представа у мају и јуну узето по 250=4.500, а на 24 представе у септембру и октобру узето по 300 динара=7.200)	11.700.

6. Проценат од вештака странаца	40.
7. Дуг г. П. Димића	1.200.
свега	37.080.

Да би се примање увећало, колико је могућно примакло суми издавања, одлучено буде, да се дружина пошље у Шабац, да привреди бар 6.000, те да тако, до краја октобра, буде свега 43.080.

B. Издавање:

1. Управно особље	540.
2. Представљачко особље	
а) мушки	13.045.
б) женски	9.275,88.
3. Свирачи	6.336.
4. Техничко особље	5.365.
5. Административно особље	1.632.
6. Гасно особље	1.224.
7. Билетари (за 3 месеца)	218,40.
8. Редитељство	804.
9. Додатак особљу	
а) мушком	1.020.
б) женском:	
α, на гардеробу	979,80.
β, на скупоћу	457,86.
10. Певачи и статисте (за три месеца)	690.
11. За препис дела и улога	100.
12. За препис нота	100.
13. За гардеробу	200.
14. За реквизите	50.
15. За библиотеку	400.
16. За декорације	500.
17. За унутрашње трошкове	100.
18. За нафту	250.
19. За трошкове гасне фабрике	150.
20. За трошкове око представа	100.

21. Тантијеме композиторима и књижевницима	500.	3. Претплата на ложе	3.194.
22. Пут у Шабац и подизање арене:		4. Претплата на седишта	4.172.
а) материјал	1.145.	5. Представе у претплати (112 представа)	42.472.
б) путни трошак	120.	6. Представе изван претплате (20 представа)	12.043,60.
в) станарине	840.	7. Кирија од посластичара	354.
г) непредвиђ. трошкови	240.	8. Проценат од страних вештака	336.
д) путнина	300.	9. Игранке, казне, накнаде	4.229,20.
свега	2.645.	10. Наплата дуга (Димићева)	80.
Целокупан издатак	46.782,94.	Свега	98.822,40.
Примање до краја године, као што је наведено	43.080.	II. Издавање:	
Недостаје	<u>3.702,94.</u>	1. Трошкови на управу (заступање управитеља, одборници, писар)	1.068,12.
К овом недостатку кад се дода разлика између примања и издавања у првих шест месеца	4.733,63.	2. Мушки особље	27.589,42.
онда део годишњи недостатак (на крају 1880.) требао је, по буџету, изнети .	8.436,57.	3. Женско особље	18.973,09.
По што је овај издатак већ по самом буџету био известан, а ни с које стране није било очекивати олаљшице, то је од маја до краја октобра набљудавана така безобзирна штедња, да је она, у неколико, сметала развитку саме установе.		4. Оркестар	12.298.
Хонорари (за суделовање, за примљене улоге у невреме, за ноћни рад у гасној фабрици итд.) или су смањени на поле, или са свим укинути. — Награда многозаслужном позоришном индириту г. Бугарском удаљена је са свим из буџета. — Од декорација није прибављано готово ништа, а поправљано само оно, што се апсолутно морало, итд. — Осим тога чињени су сваки могућни, завода достојни реклами, да се виша публика, која се од неколико година отуђила, опет доведе у позориште.		5. Техничко особље	11.053,60.
Према овакој штедњи очекивао се исход рачунске године. Да би се свему ухватили што тачнији рачуни, препоручило се главном благајнику, да до краја декембра похита закључити рачун за 1880., како би се поуздано могло видити, шта је по којој партији потрошено, колико је право годишње примање и издавање, колика је разлика и од куда је она постала, па да би се после, с погледом на све те чињенице, саставио што вероватнији буџет за 1881. Ово је савесно учињено и тако се дознало, да је у рачунској 1880. години било овако примање и издавање:		6. Административно особље	3.222.
І. Примање:		7. Гасно особље	1.939,20.
1. Помоћ државна	29.301,60.	8. Билетари	659.
2. Помоћ Његовог Височанства	2.640.	9. Редитељство	2.208.
		10. Додатак мушким особљу	1.872,97.
		11. Додатак женском особљу:	
		а) на гардеробу	1.904,04.
		б) на скупоћу	748,37.
		12. Певачи и статисте	2.480,60.
		13. Разни хонорари	1.431,70.
		14. Набавке за библиотеку	27,35.
		15. За преводе и оригиналe	734.
		16. Препис дела и улога	441,40.
		17. Препис музикалија	429,10.
		18. Трошкови хаљинарнице	1.300,95.
		19. Трошкови за реквизите	75,75.
		20. Трошкови за декорације	2.495,25.
		21. Намештај	6.
		22. Унутрашњи трошкови	1.204,88.
		23. Нафта	1.776,10.
		24. Трошкови у фабрици	1.501,38.
		25. Огрев	2.309,65.
		26. Трошкови око представа	207.
		27. Тантијеме писцима	285,12.
		28. Трошкови непредвиђени	4.802,91.
		Свега	104.775,65.
		Кад се с овим издавањем пореди	
		примање од	<u>98.822,40.</u>
		онда је разлика, дакле недостатак у	5.953,25.

Осим тога, по скоро добивеном рачуну тополовиће крагујевачке, има да се плати за старе реторте . . . 900.
По аукту суда вароши Београда од ове год. Бр. . . имају се платити дрва за 1878. (што у своје време није плаћено због стављеног запта) 564.
Цео дакле недостатак на крају 1880. године био је . . . 7.417,25.

(Наставиће се.)

(или у дукатима, рачунећи дукат по 12 динара: 618 дуката, 1 динар и 25 парса).

Како се за подмирење овога недостатка није могло добити ни од куде ванредне помоћи, то се морало прићеши зајму. И тако је позајмљено од г. дра Мачаја 200, а од трговине г. Х. Томе 400 дуката, прва суза с 10%, друга с 8% годишњим интересом.

ЈИСТИНЯ

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Марија и Магдалина, позоришна игра у 4 чина, написао Павле Линдау, превео Сава Петровић, приказана на нашој позорници први пут 28. нов. о. г.)

Павле Линдау спада међу даровитије немачке писце. И као драматичар стекао је себи лепо име. Он има више добро и вешто израђених драма. Штета што у те не спада и његова „Марија и Магдалина“, која управо и није позоришна игра, него на дугачко развучена приповедка, у којој се без икакве радње казује, шта се догодило пре осам година.

Да је то тако, видићемо, ако у кратко приповедимо шта се забива у тој позоришној игри.

Две пријатељице, Марија, кћи доброљудног и сујетног трговачког саветника, и Магдалина, спромашна девојка из племићке породице, васпитавају се у једном и истом заводу. У завод долази нов учитељ. Магдалина се загледа у њега и почне проводити с њима са свим ненавидију љубав. Пишу једно другом, и Марија допушта учитељу, да та писма управља на њену адресу, а она ће их предавати пријатељици. Једно од тих писама падне у руке управитељци, која га одмах шаље маркином опу, који опет, не разбирајући много шта је у ствари, гони кћер своју од себе. Марија жртвује себе за своју пријатељицу, одлази у свет, постаје славна глумица под именом Марије Верине, а Магдалина полази за оца своје пријатељице Марији. У њеној околини налази се и онај заводски учитељ, који је међу тим отишao у списатеље. Случајем и помоћу професора Лаврентија дозна Магдалину за Марију, тражи и добија од ње опроштаја. Она посредује за тим, те и отац маркин, после осам година, грли и љуби своју кћерку, коју некакав кнез немачки руком и срдцем усрекава.

Ко не би приметио одмах на први поглед, да није ни најмање оправдано страдање маркинин. Она не ће ни да покуша, да се правда пред оцем својим, а отац опет не ће да распитује, да ли му је кћи замста крива, него је онако на сумце гони од себе.

Марија дакле страда, али не за то, што је тако морало бити, него што се хтело писцу, да до суза дирне гледаоце и слушаоце.

Представа се могла рачунати међу боље. У првом реду заслужује да се спомене г. Лукић, који је доброљудног, таштог, разметљивог трговачког саветника Верења, коме је само до тогастало, да дође до што више ордена, приказао тако природно и верно, да нас је са свим задовољио. Он је врло згодно знао спојити доброљудност са ограниченошћу вереног ума. Г. Ружић, као професор Лаврентије имао је тежак положај. Тада професор је нека смеса од подсмејала и човека од велике разборитости и светске мудрости. Са сваким се татра, исмеја људске слабости, али уме и осећати племенито. Г. Ружићу служи на част, што је све особине тога чудњака јасно изнео. Гђа Ружићка (Магдалина) вешти је цртала жену од света, која под спољашњим блеском прокрива тешку рану, коју на срцу носи. У трећем чину, у призору са Маријом, када од ње иште опроштаја, дирнула је свакога игром и говором својим. Гђица Л. Хадићева мило нас је изненадила као Марија, нарочито када је живим бојама износila лице и наликје глумачког живота. Одмах се видело, да осећа, што говори. Нека буде и у другим улогама тако природна, па ће одмах више вљати и себи и за глумачку вештину. Г. Димитријевић показује из дана у дан лепе знаке напретка. Његов кнез Бернд беше добро замишљен и у главноме добро и изведен. Други пут нека само више пази на то, да је кнез човек, који не мари за светске предрасуде, и који се заноси за сваким, што је год, лепо и племенито у свету. Да није такав, не би могао узети за жену глумицу. Гђица Б. Хадићева (Ела) као несташно и безвазлено девојче беше мила, а игра јој добра. Похвалу заслужује г. Добриновић и г. В. Поповић, од којих је први приказао Шелмана, позоришног агента, а други доктора Гелса Гелдинског, некадашњег учитеља у заводу. Те су фигуре већ по себи одвратне, па ако се не држи мера у њиховом приказу, постају гнусне. У мањим улогама добро се држала, као увек, гђица Ј. Поповићева (Цингелброгова), а у томе су је по својим силама, у колико су умели, поистомагали: гђица З. Стевановићева (Алма), гђица Д. Адамовићева (Ружица), г. Барбарић (Ханс), г. Јовановић (Мерц) и г. Рашић (Туцбах).

—о—

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

11. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТИПЛАТИ 8.

У НОВОМЕ САДУ У ЧЕТВРТАК 3. ДЕЦЕМБРА 1881.

ПРВИ ПУТ:

ПУТНИШИ.

ШАЉИВА ИГРА У 3 ЧИНА, ПО СЕКРЕТУ НАПИСАО А. ВИНТЕРФЕЛД, ПРЕВЕО САВА ПЕТРОВИЋ.

ОСОБЕ.

Кнез Булгарин	Ружић.
Маркиз Трофорела	Барбарић.
Лорд Стайн	Лукић.
Пуковник Петровски	Јовановић.
Хектор пл. Флах	Димитријевић.
Варон Архайм	Банковић.
Племић Бок	Добриновић.
Елиза, нећака му	М. Рајковићка.
Олбрезова	Д. Ружићка.
Леди Селмурова	Л. Хадићева.
Грофица Банерова	Б. Хадићева.
Вилхелмина, сестра јој	Д. Адамовићева.

Збива се у купатилу Баден-Бадену у наше време.

У суботу 5. децембра: „РОМЕО И ЈУЛИЈА“. Трагедија у 5 чинова, написао В. Шекспир, с енглеског превео др. Лаза Костић, за српску позорницу удесио А. Хадић.

Улазнице могу се добити у писарници позоришној од 9—12 сахата пре подне и од 3—5 сахата после подне, а увече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 9 И ПО САХАТА.